

Соттардың мемлекет мұқтажы үшін жер учаскелерін мәжбүрлеп иеліктен шығару жөніндегі заңнаманы қолдануының кейбір мәселелері туралы

2006 жылғы 25 желтоқсандағы № 8 Қазақстан Республикасы Жоғарғы Сотының нормативтік қаулысы

ХАБАРЛАНДЫРУ

Ескерту. Нормативтік қаулының тақырыбы және деректемелері жаңа редакцияда – ҚР Жоғарғы Сотының 28.11.2024 № 4 (алғашқы ресми жарияланған күнінен бастап қолданысқа енгізіледі) нормативтік қаулысымен.

Ескерту. Бүкіл мәтін бойынша "мемлекеттік қажеттіктер, мемлекет қажеттіктері" деген сөздер "мемлекет мұқтажы" деген сөздермен ауыстырылды - ҚР Жоғарғы Сотының 2010.06.25 N 2 (қолданысқа енгізілу тәртібін 2-т. қараңыз) Нормативтік қаулысымен.

Жер учаскелерін мемлекеттік емес жер пайдаланушыдан немесе меншік иесінен мемлекет мұқтажы үшін мәжбүрлеп иеліктен шығару туралы азаматтық істерді қарау кезінде соттардың заңнаманы біркелкі қолдану қажеттілігіне байланысты Қазақстан Республикасы Жоғарғы Сотының жалпы отырысы қаулы етеді:

Ескерту. Кіріспе жаңа редакцияда – ҚР Жоғарғы Сотының 28.11.2024 № 4 (алғашқы ресми жарияланған күнінен бастап қолданысқа енгізіледі) нормативтік қаулысымен.

1. Жер учаскелерін мемлекет мұқтажы үшін мәжбүрлеп иеліктен шығару туралы істерді шешу кезінде соттар көрсетілген құқықтық қатынастар бойынша заңнама Қазақстан Республикасының Конституциясына негізделетінін және Қазақстан Республикасының Азаматтық кодексінен (бұдан әрі – АК), Қазақстан Республикасының Жер кодексінен (бұдан әрі – Жер кодексі), "Мемлекеттік мүлік туралы" (бұдан әрі – Мемлекеттік мүлік туралы заң) Қазақстан Республикасының Заңынан, "Тұрғын үй қатынастары туралы" Қазақстан Республикасының Заңынан (бұдан әрі – Тұрғын үй қатынастары туралы заң), сондай-ақ "Қазақстан Республикасындағы жергілікті мемлекеттік басқару және өзін-өзі басқару туралы", "Жеке тұрғын үй құрылысы туралы", "Қазақстан Республикасындағы сәулет, қала құрылысы және құрылыс қызметі туралы", "Қазақстан Республикасындағы бағалау қызметі туралы", Қазақстан Республикасының Заңдары мен басқа да нормативтік құқықтық актілерден тұратынын назарда ұстауы қажет.

Ескерту. 1-тармақ жаңа редакцияда – ҚР Жоғарғы Сотының 28.11.2024 № 4 (алғашқы ресми жарияланған күнінен бастап қолданысқа енгізіледі) нормативтік қаулысымен.

2. Атқарушы орган даулар бойынша талап қоюды мемлекет мұқтажы үшін мәжбүрлеп иеліктен шығаруға жататын жер учаскесі орналасқан жер бойынша аудандық (қалалық) сотқа береді. Бұл ретте Жер кодексінің 88-бабына, Мемлекеттік мүлік туралы заңның 65-бабының 7-тармағына және 69-бабының 4-тармағына сәйкес:

меншік иесі немесе мемлекеттік емес жер пайдаланушы жер учаскесін мемлекет мұқтажы үшін жер учаскесін немесе жер учаскесін мемлекет мұқтажы үшін алып қоюға байланысты өзге де жылжымайтын мүлікті мәжбүрлеп иеліктен шығаруды бастау туралы қаулымен келіспесе;

алып қойылатын жер учаскесінің құны немесе жер учаскесін мәжбүрлеп иеліктен шығарудың басқа да шарттары туралы онымен келісімге қол жеткізілмесе;

мәжбүрлеп иеліктен шығару кезінде алып қойылатын мүлікке қатысты құқықтары тоқтатылатын немесе шектелетін тұлғаларды қоса алғанда, мүлікті беру туралы келісімге қол жеткізілмесе, жергілікті атқарушы орган сотқа тиісті талап қоюмен жүгінуге құқылы екенін назарда ұстау керек.

Ескерту. 2-тармақ жаңа редакцияда – ҚР Жоғарғы Сотының 28.11.2024 № 4 (алғашқы ресми жарияланған күнінен бастап қолданысқа енгізіледі) нормативтік қаулысымен.

3. Судья арызды қабылдау туралы мәселені шешкен кезде талап қоюшының Қазақстан Республикасы Азаматтық процестік кодексінің (бұдан әрі – АПК) 150 және 151-баптарының талаптарын орындағанын тексеру керек. Меншік иесіне хабарламаның тапсырылғаны және құны тең басқа жер учаскесі, жайлы тұрғынжай не ақшалай өтемақы ұсынылғаны туралы мәліметтер көрсетілмей талап қою берілген жағдайда талап қою арызы АПК-нің 155-бабының бірінші бөлігінің тәртібімен қозғалыссыз қалдырып, талап қоюшыға өзінің талаптарын негіздейтін мән-жайларды және осы мән-жайларды растайтын дәлелдемелерді талап қоюда баяндау үшін мерзім берген жөн.

Ескерту. 3-тармақ жаңа редакцияда – ҚР Жоғарғы Сотының 28.11.2024 № 4 (алғашқы ресми жарияланған күнінен бастап қолданысқа енгізіледі) нормативтік қаулысымен.

4. Істі сот талқылауына дайындау кезінде судья жазбаша дәлелдемелердің бар-жоғын тексереді, ал қажет болған жағдайда тараптарға мынадай жазбаша дәлелдемелерді беруді ұсынады:

1) Жер кодексінің 84-бабының 2-тармағында белгіленген айрықша жағдайлар тізбесіне жататын объектілерді салу бөлігінде қаланың (елді мекеннің) бас жоспарынан үзінді көшірмені қоса бере отырып, Үкіметтің, жергілікті атқарушы органның мемлекет мұқтажы үшін жер учаскесін мәжбүрлеп иеліктен шығару туралы қаулысы;

2) органның қабылданған шешімі туралы, оның меншік иесіне, мемлекеттік емес жер пайдаланушыға жіберілген күні көрсетілген, оның алынғаны туралы белгісі бар жазбаша хабарламасы;

3) жекешелендіру, сатып алу-сату, сыйға тарту шарты және (немесе) жер учаскесіне, үй құрылысына меншік немесе жер учаскесін пайдалану құқығына сәйкестендіруші, басқа да құқық белгілеуші құжаттар, сондай-ақ үй құрылысын пайдалануға қабылдау туралы акт, техникалық паспорт, үй құрылысы мен жер учаскесінің жоспарлары, жылжымайтын мүлікке және олармен жасалған мәмілелерге құқықтарды мемлекеттік тіркеу туралы құқықтық кадастр мәліметтері;

4) бағалау туралы есеп, құқық белгілеуші құжат (сатып алу-сату, сыйға тарту шарты және т.б.), немесе жер учаскесі мен онда орналасқан жылжымайтын мүліктің нарықтық құнын не азаматтық-құқықтық шартта жер учаскесінің бағасы болмаған жағдайда кадастрлық (бағалау) құнын растайтын өзге де құжат;

5) жергілікті атқарушы органның құны тең басқа жер учаскесін, жайлы тұрғынжай беру туралы ұсыныстарын растайтын құжат.

Ескерту. 4-тармақ жаңа редакцияда – ҚР Жоғарғы Сотының 28.11.2024 № 4 (алғашқы ресми жарияланған күнінен бастап қолданысқа енгізіледі) нормативтік қаулысымен.

5. Жауапкердің талап қоюшы ақшалай өтемақының орнына ұсынатын құны тең басқа жер учаскесін, жайлы тұрғынжай беру туралы талап қоюшыға қойған талаптары қарсы талаптар болып табылмайды. Сондықтан меншік иесінің өтемақы нысанын таңдауына байланысты барлық мәселелерді сот жергілікті атқарушы орган мәлімдеген талап қою шеңберінде және Мемлекеттік мүлік туралы заңның 67-бабы 6-тармағының, Жер кодексінің 88-бабының, Тұрғын үй қатынастары туралы заңның 15-бабының, 29-бабының 2-тармағы мен 119-1-бабының талаптарын, сондай-ақ меншік иесінің құқықтарын қорғайтын басқа да нормаларды сақтай отырып қарауға тиіс.

Ескерту. 5-тармақ жаңа редакцияда – ҚР Жоғарғы Сотының 28.11.2024 № 4 (алғашқы ресми жарияланған күнінен бастап қолданысқа енгізіледі) нормативтік қаулысымен.

6. Соттар дауды шешу кезінде Қазақстан Республикасы Конституциясы 26-бабының 3-тармағын басшылыққа алғаны жөн, соған сәйкес заңда көзделген ерекше жағдайларда мүлікті мемлекет мұқтажы үшін мәжбүрлеп иеліктен шығару ол тең бағамен өтелген кезде ғана жүргізілуі мүмкін. Егер жер учаскесінің бір бөлігі мемлекет мұқтажы үшін мәжбүрлеп иеліктен шығарылғаннан кейін меншік иесі немесе мемлекеттік емес жер пайдаланушы қалған бөлікті бұрынғы нысаналы мақсаты бойынша пайдалана алмаса, онда бүкіл жер учаскесінің иеліктен шығарылатынын ескеру қажет. Жер учаскесін бұрынғы нысаналы мақсаты бойынша пайдаланудың мүмкін еместігі туралы қорытындыны (мәліметтерді) жер қатынастары саласындағы уәкілетті орган ұсынады.

АК-нің 188-бабының 5-тармағына байланысты мүлікке меншік құқығы Азаматтық кодексте көзделген негіздер бойынша ғана мәжбүрлеп тоқтатылуы мүмкін екенін назарда ұстаған жөн.

АК-нің 255-бабының 1-тармағына сәйкес, Үкіметтің, жергілікті атқарушы органның меншік иесіне тиесілі үй, өзге де құрылыстар, құрылысжайлар немесе екпелер бар жер учаскесін мемлекет мұқтажы үшін мәжбүрлеп иеліктен шығару туралы қаулысына байланысты жылжымайтын мүлікке меншік құқығын тоқтатуға меншік иесіне құны тең мүлікті ұсынып, оған келтірілген өзге де залалдарды өтеп немесе меншік құқығының тоқтатылуынан келтірілген залалдарды толық көлемде өтей отырып, заңнама актілерінде белгіленген жағдайларда және тәртіппен ғана жол беріледі.

Жер кодексінің 81-бабы 2-тармағының 2) тармақшасына байланысты жер учаскесіне меншік құқығын немесе жер пайдалану құқығын тоқтатуға жер учаскесін мемлекет мұқтажы үшін мәжбүрлеп иеліктен шығару негіз болып табылады.

Егер істі талқылау кезінде Үкіметтің, жергілікті атқарушы органның жер учаскелерін мәжбүрлеп иеліктен шығару туралы қаулысы мемлекет мұқтажымен байланысты болмағаны не мұндай қаулыны уәкілетті емес орган (ұйым, тұлға) қабылдағаны анықталса, сондай-ақ егер ол Жер кодексінің 84-бабының талаптарына сәйкес келмесе, сот талап қоюды қанағаттандырудан бас тартады. Жер учаскесінің меншік иесі немесе мемлекеттік емес жер пайдаланушы Үкіметтің, жергілікті атқарушы органның меншік немесе жер пайдалану құқығының тоқтатылуына алып келетін жер учаскесін мемлекет мұқтажы үшін мәжбүрлеп иеліктен шығару туралы қаулысымен келіспеген жағдайда дау сот тәртібімен шешілгенге дейін оны жүзеге асыруға болмайды.

Ескерту. 6-тармақ жаңа редакцияда – ҚР Жоғарғы Сотының 28.11.2024 № 4 (алғашқы ресми жарияланған күнінен бастап қолданысқа енгізіледі) нормативтік қаулысымен.

7. Алып тасталды - ҚР Жоғарғы Сотының 24.12.2014 N 3 Нормативтік қаулысымен (ресми жарияланған күнінен бастап қолданысқа енгізіледі).

8. Соттар дауды шешу кезінде ерекше жағдайларда Үкіметтің, жергілікті атқарушы органның талабы бойынша мемлекет мұқтажын өзге тәсілмен қанағаттандыру мүмкін болмаған кезде және иеліктен шығарылатын мүлік тең бағамен өтелген кезде жер учаскесін осы мұқтаж үшін мәжбүрлеп иеліктен шығаруға болатынын ескеру керек.

Соттар жергілікті атқарушы органның осы мүлікке қатысты құқықтары тоқтатылатын немесе шектелетін тұлғаларға алып қойылатын мүліктің құрамы және өтелуге жататын залалдардың мөлшері бойынша жер учаскесін немесе өзге де жылжымайтын мүлікті сатып алу туралы шарттың жобасы жөніндегі мәселелерді шешу бойынша сотқа жүгінгенге дейін қандай шаралар қабылдағанын тексеруі керек. Осы мәселелерді шешу жер учаскесін мәжбүрлеп иеліктен шығару туралы шешім қабылдаған жергілікті атқарушы органның міндеті болып табылады. Осылайша, Тұрғын үй қатынастары туралы заңның 15 және 119-1-баптарына сәйкес меншік иесіне

оның тұрғынжайы бұзылғанға дейін оның таңдауы бойынша меншігіне жайлы тұрғынжай беріледі немесе тұрғынжайдың нарықтық құны мөлшерінде өтемақы төленеді.

Жергілікті атқарушы органның меншік иесіне құны тең басқа жер учаскесін не жайлы тұрғынжайды ұсынбастан жер учаскесін мәжбүрлеп иеліктен шығару туралы талап қойғаны сот отырысында анықталса, онда соттар істің талқылануын осы мәселе шешілгенге дейін АПК-нің 189-бабының тәртібіне сай кейінге қалдырғаны жөн.

Ескерту. 8-тармақ жаңа редакцияда – ҚР Жоғарғы Сотының 28.11.2024 № 4 (алғашқы ресми жарияланған күнінен бастап қолданысқа енгізіледі) нормативтік қаулысымен.

9. Соттар жергілікті атқарушы органның мәжбүрлеп иеліктен шығарылатын, үй құрылысы орналасқан жер учаскесінің орнына жайлы тұрғынжайды меншікке өтеусіз беретінін назарда ұстау қажет. Берілетін тұрғынжай құнының бұзылатын тұрғынжай құнына сәйкес келмеуі талап қоюды қанағаттандырудан бас тартуға негіз болып табылмайды.

Тұрғын үй қатынастары туралы заңның 15-бабының 2 және 3-тармақтарына байланысты егер берілетін тұрғынжайдың құны бұзылатын тұрғынжайдың құнынан асып кетсе, онда олардың құнындағы айырма меншік иесінен алынбайды, ал егер бұзылатын тұрғынжайдың құны берілетін тұрғынжайдың құнынан артық болса, онда олардың құнындағы айырма меншік иесіне өтеледі.

Ескерту. 9-тармақ жаңа редакцияда – ҚР Жоғарғы Сотының 28.11.2024 № 4 (алғашқы ресми жарияланған күнінен бастап қолданысқа енгізіледі) нормативтік қаулысымен.

10. Мемлекет мұқтажы үшін жер учаскесін мәжбүрлеп иеліктен шығаруға байланысты азаматтарға басқа жайлы тұрғынжай бере отырып, оларды шығару туралы дауларды шешу кезінде соттар, егер атқарушы орган меншік иесіне уақытша тұру үшін тұрғын үй-жай (уақытша тұрғынжай) не қолайсыз тұрғынжай берсе, мұндай талап қоюларды қанағаттандырмауға тиіс.

Ескерту. 10-тармақ жаңа редакцияда – ҚР Жоғарғы Сотының 28.11.2024 № 4 (алғашқы ресми жарияланған күнінен бастап қолданысқа енгізіледі) нормативтік қаулысымен.

11. Мәжбүрлеп иеліктен шығарылатын объектілердің меншік иелері болып табылатын тұлғаларға ғана меншік құқығы тоқтатылғанға дейін жайлы тұрғынжай, жер учаскесі беріледі, ал ақшалай өтемақы төленеді.

Егер жер учаскесі ортақ үлестік меншік құқығында бірнеше меншік иесіне тиесілі болса, онда олардың әрқайсысы жеке жер учаскесін меншігіне алуға және (немесе) заңнамада көзделген өзге де өтемақы алуға құқылы.

Ескерту. 11-тармақ жаңа редакцияда – ҚР Жоғарғы Сотының 28.11.2024 № 4 (алғашқы ресми жарияланған күнінен бастап қолданысқа енгізіледі) нормативтік қаулысымен.

12. Мамандардың есептерін, жазбаша консультациялары мен бағалау қызметіне байланысты басқа да құжаттарды зерделеу кезінде, соттар олардың жер учаскесін (жер пайдалану құқығын), үй құрылысын, басқа да жылжымайтын объектілерді, сондай-ақ бағалауға жататын басқа мүлікті нарықтық құны бойынша бағалау тәртібі, стандарты мен әдістемесі көзделген нормативтік құқықтық актілердің ережелеріне сәйкестігін тексеруі керек. Бұл ретте Мемлекеттік мүлік туралы заңның 67-бабының 2-тармағында көзделген жағдайларды қоспағанда, мәжбүрлеп иеліктен шығарылатын жер учаскесі үшін ақшалай өтемақының мөлшері оның нормативтік немесе кадастрлық бағасынан туындай отырып белгіленбейтінін назарға алған жөн, өйткені олар жер учаскесінің нарықтық құнын көрсетпейді.

Бағалау қызметіне байланысты құжаттардың алдын ала белгіленген күші болмайды және іс бойынша басқа да дәлелдемелермен қатар соттың бағалауына жатады.

Егер тараптар ұсынған бағалау құжаттарында қайшылықтар болса, солардың салдарынан мәжбүрлеп иеліктен шығарылатын мүлік үшін өтемақының мөлшерін анықтау мүмкін болмаса, онда жазбаша консультациялар беру не бағалау туралы жазбаша есеп дайындау үшін сот бағалау қызметі саласындағы маманды тарта алады. Егер бағаланып отырған жылжымайтын объектінің нарықтық құнының мөлшері туралы келіспеушіліктер зерттеліп отырған объектінің пайдаланылған құрылыс материалының түсініксіздігіне байланысты орын алса, онда соттың сот сараптамасын тағайындағаны жөн.

Соттар бағалаушының бағалау қызметін жүзеге асыруға лицензиясы болуға тиіс екенін және бағалау әдістерін заңнама талаптарына сәйкес дербес қолдануға құқылы екенін де ескеру қажет.

Егер:

бағалаушының бағалау объектісіне қатысты шарттан тыс заттай немесе міндеттемелік құқықтары болса не оны иемденсе;

бағалаушы тапсырыс беруші-заңды тұлғаның акционері, құрылтайшысы, жұмыскері, меншік иесі, қатысушысы, кредиторы, дебиторы, демеушісі болса;

бағалаушы-жеке тұлға тапсырыс беруші-жеке тұлғаның жақын туысы немесе жекжаты болса;

басшысы не ол уәкілеттік берген адам тапсырыс беруші-жеке тұлғамен және (немесе) заңды тұлғаның басшысымен не ол уәкілеттік берген адаммен жақын туыстық немесе жекжаттық байланыста тұратын бағалаушы-заңды тұлға болса, бағалаушы бағалауды жүргізе алмайды.

Сот актілерінде соттар бағалау құжатын дәлелдеме ретінде қабылдайтын немесе одан бас тартатын дәлелдер көрсетілуге тиіс.

Ескерту. 12-тармақ жаңа редакцияда – ҚР Жоғарғы Сотының 28.11.2024 № 4 (алғашқы ресми жарияланған күнінен бастап қолданысқа енгізіледі) нормативтік қаулысымен.

13. Соттар ақшалай өтемақының мөлшерін айқындау туралы дауларды шешкен кезде меншік иесіне жер учаскесін мемлекет мұқтажы үшін мәжбүрлеп иеліктен шығаруға байланысты меншік құқығының тоқтатылуынан келтірілген залалдарды өтеудің барлық мәселелерін шешеді, бұл ретте Мемлекеттік мүлік туралы заңның 67-бабының 2-тармағында көзделген жағдайларды қоспағанда, мүлік оның нарықтық бағасы негізге алына отырып бағаланады.

Иеліктен шығарылатын жер учаскесінің бағасы туралы мәселені зерттей отырып, соттар Мемлекеттік мүлік туралы заңның 67-бабының ережелерін ескеруге тиіс. Объектілердің нарықтық құнын айқындау кезінде бағалау жүргізуге, қолданылатын тәсілдер мен әдістерге, бағалау туралы есептердің мазмұны мен нысанына қойылатын талаптарды белгілейтін Мемлекеттік мүлік туралы заңның 67-бабының 3-тармағын, 208-бабын, "Қазақстан Республикасындағы бағалау қызметі туралы" Заңды және бағалау қызметі саласындағы басқа да нормативтік құқықтық актілерді басшылыққа алу керек.

Соттар жер учаскесімен, жоспарлы құрылыстармен, көпжылдық жасыл желектермен және басқа да жылжымайтын объектілермен қатар шаруашылық-тұрмыстық құрылыстар мен абаттандыру элементтерінің нарықтық құны ескерілетінін назарда ұстағаны жөн, оларды тұрғызу үшін "Қазақстан Республикасындағы сәулет, қала құрылысы және құрылыс қызметі туралы" Қазақстан Республикасы Заңының 68-бабының 2-тармағына сәйкес жергілікті атқарушы органдардың рұқсатын алу талап етілмейді.

Сонымен қатар соттар Жер кодексінің 86-бабына сәйкес жергілікті атқарушы орган меншік иесінің (жер пайдаланушының) жер учаскесін мемлекет мұқтажы үшін мәжбүрлеп иеліктен шығару туралы қаулы қабылдаған сәттен бастап ол жер учаскесіндегі жаңа құрылысқа, ғимараттарды (құрылыстарды, құрылысжайларды) кеңейтуге немесе реконструкциялауға байланысты шығындар мен залалдардың оған жатқызылу ықтималдығы туралы мәселені зерттегені жөн.

Мәжбүрлеп иеліктен шығарылатын жер учаскесі үшін тұрғынжай кондоминиумына қатысушыға төленуге жататын өтемақы Тұрғын үй қатынастары туралы заңның 31-бабының 3-тармағына байланысты үй-жайлардың әрбір меншік иесінің (өзге құқық иеленушінің) ортақ мүліктегі үлесі өзіне тиесілі үй-жайға жеке (бөлек) меншіктен (өзге заттай құқықтан) бөлінбейтіндіктен, жеке (бөлек) меншіктегі (өзге заттай құқықтағы) тұрғын және (немесе) тұрғын емес үй-жайлардың пайдалы алаңдарының кондоминиумның осы объектісіндегі барлық тұрғын үй-жайлардың пайдалы алаңдары мен тұрғын емес үй-жайлар алаңдарының жиынтығына қатынасымен айқындалатын оның үлесінің мөлшері ескеріле отырып есептеледі.

Ескерту. 13-тармақ жаңа редакцияда – ҚР Жоғарғы Сотының 28.11.2024 № 4 (алғашқы ресми жарияланған күнінен бастап қолданысқа енгізіледі) нормативтік қаулысымен.

14. Жер учаскесін мемлекет мұқтажы үшін мәжбүрлеп иеліктен шығару туралы талап қою қанағаттандырылған жағдайда соттар Тұрғын үй қатынастары туралы заңның 15-бабының 1-тармағына байланысты шешімнің қарар бөлігінде шешімнің меншік иесін шығару және тұрғынжайды бұзу бөлігінде орындалуы туралы мәселе оған жайлы тұрғынжай берілгеннен кейін немесе ақшалай төлемақы төленгеннен кейін ғана шешілуге тиіс екенін көрсеткені жөн. Меншік иесі ақшалай өтемақыны алудан жалтарған жағдайда, сот шешімінің тұрғынжайдан шығару және оны бұзу бөлігінде орындалуы туралы мәселе меншік иесін ақша қаражатының атқарушылық іс жүргізу органдарының қолма-қол ақша бақылау шотына немесе жеке сот орындаушысының ағымдағы шотына түскені туралы тиісті түрде хабардар еткеннен кейін шешілуге тиіс.

Соттың заңды күшіне енген шешімін мәжбүрлеп орындату, орындалуын кейінге қалдыру және мерзімін ұзарту, оны орындау тәсілі мен тәртібін өзгерту туралы мәселелерге талаптары қанағаттандырылған мемлекеттік орган да, сот иеліктен шығарылатын мүлік үшін тиісті өтемақы белгілеген жылжымайтын мүліктің меншік иесі, мемлекеттік емес жер пайдаланушы да, өндірісінде атқарушылық іс жүргізу тұрған сот орындаушысы да бастамашылық жасауға құқылы.

Ескерту. 14-тармақ жаңа редакцияда – ҚР Жоғарғы Сотының 28.11.2024 № 4 (алғашқы ресми жарияланған күнінен бастап қолданысқа енгізіледі) нормативтік қаулысымен.

15. Қазақстан Республикасы Конституциясының 4-бабына сәйкес осы нормативтік қаулы қолданыстағы құқық құрамына қосылады, жалпыға бірдей міндетті болып табылады және алғашқы ресми жарияланған күнінен бастап қолданысқа енгізіледі.

Ескерту. 15-тармақ жаңа редакцияда – ҚР Жоғарғы Сотының 28.11.2024 № 4 (алғашқы ресми жарияланған күнінен бастап қолданысқа енгізіледі) нормативтік қаулысымен.

Қазақстан Республикасы
Жоғарғы Сотының Төрағасы
Қазақстан Республикасы
Жоғарғы Сотының судьясы,
жалпы отырыс хатшысының
міндетін атқарушы